

MÜZİK TEKNOLOJİSİ EĞİTİMİ VEREN PROGRAMLARIN DERS İÇERİKLERİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

B. Ozan YURDAKUL, İstanbul Bilgi Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan ARAPGİRLİOĞLU, İnönü Üniversitesi

1. Giriş

Türkiye’de yüksek öğretimde müzik teknolojisi eğitimi dünyadaki gelişim çizgisine kıyasla oldukça yenidir. Bu alanda sunulan eğitim henüz yedi üniversitemizde ana bilim/ ana sanat dalı, bölüm veya program boyutunda sürdürülmektedir.

Bu çalışmada, müzik teknolojileri öğretimini sürdüren yedi üniversitemizdeki lisans seviyesi ders programları içerikleri açısından incelenmiştir. Bu incelemeler sonucunda, ülkemizde nispeten yeni olan bu alanın lisans programları bazında nasıl yürütüldüğü, hangi derslerin müzik teknolojisi bölümünde okutulduğu, programı uygulayan bölümlerin ders programları açısından aralarındaki benzerlik ve farkların betimlenmesi ve gelecekte açılacak benzer bir program için aydınlatıcı bir içerik ortaya konulması hedeflenmektedir.

Programlar, içerdikleri dersler ve bu derslerin dört yıllık lisans programı içerisindeki kredi ağırlıkları açısından aralarındaki benzerlik ve/veya farklılıkları ortaya koyacak şekilde taranmış ve bir durum değerlendirmesine gidilmiştir. Değerlendirmenin konusunu oluşturan müzik teknolojisi programları dersleri sekiz yarıyılın tümü ve her bir yarıyıl için tek tek incelenmiş ve kredi ağırlıkları bakımından gerekli hesaplamalar yapılarak kurumlar arası karşılaştırmalar yapılmıştır. Karşılaştırmaların nasıl yapıldığını göstermek adına bu bildiride sadece programların dördüncü yarıyılı ile dört yıldaki toplam kredi ağırlıkları analizi örnek olarak seçilmiş ve anlatılmıştır. Betimsel yöntemle açıklanan araştırma sonuçları ve değerlendirme sonuçlarından elde edilen bulgulara dayalı öneriler çalışmanın sonuç bölümünde belirtilmektedir.

1.1. Araştırma Evreni

Ülkemizde müzik teknolojisi alanında eğitim veren yedi üniversitemiz bulunmaktadır. Bu kurumlar ve müzik teknolojisi alanında sundukları programlar,

- İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bilimleri Bölümü, Müzik Teknolojisi Anabilim Dalı (MTA) Lisans Programı

- Malatya İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Müzik Bölümü, Müzik Teknolojisi Anabilim Dalı Lisans Programı

- Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Teknolojisi Anabilim Dalı Lisans Programı

- İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Sanat Musikisi Konservatuvarı, Müzik Teknolojileri Bölümü Lisans Programı

- Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü, Müzik Bilimleri Ana sanat Dalı Lisans Programı

- İstanbul Bilgi Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Müzik Bölümü Lisans Programı

- İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü, Duysal Tasarım Lisans Programı olarak sayılabilir.

Bunların dışında, Giresun Üniversitesi Devlet Konservatuvarı ve Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı bünyelerinde müzik teknolojileri bölümleri kurulmuş fakat henüz eğitim öğretim aşamaları açısından faaliyete geçmemişlerdir.

2. Yöntem

Yukarıda müzik teknolojisi alanında öğretim faaliyetlerini sürdüren kurumlar olarak listelenen yedi üniversitemizin dört yıllık eğitim programları ve içerdikleri dersler hakkındaki bilgilere internet taraması yoluyla ulaşılmıştır. Dersler içerisinde yer aldıkları alanlar bakımından

- Performans,
- Müzik Teknolojisi,
- Müzik Teorisi,
- Müzik Tarihi ve Edebiyatı,
- Kompozisyon,
- Müzik Endüstrisi ve İşletmesi,
- Bilgisayar Bilimleri ve Bilişim Teknolojisi
- YÖK dersleri,
- Yabancı Dil ve
- Diğer

olmak üzere on başlık altında gruplandırılmıştır. Farklı programların benzerlik ve farklarının kolayca ortaya konulabilmesi için gruplandırma yoluna gidilmesi tercih edilmiştir. Bu grupla-

rın arasında hiçbir hiyerarşik ilişki yoktur. Belirlenen gruplar sözü edilen yedi programın ders içeriklerinin hepsine tek tek bakılarak ortaya çıkarılmıştır. Yukarıdaki ilk dokuz grup içerisinde değerlendirilemeyecek olan ve programa özgü olan bazı dersler ise çalışma evreninin boyutlarını denetim altında tutabilmek için “Diğer” adlı bir grupta toplanmıştır.

Sözü edilen yedi programdan her biri dört yıllık müfredatlarının sahip olduğu toplam kredi sayısı bakımından farklılıklar gösterdiğinden, yukarıda sayılan her bir grubun bütün bir lisans programının toplam kredileri içindeki ağırlığı, bu çalışmada yüzde cinsinden ifade edilmiştir. Her bir grubun kredi ağırlığı önce dönem başına düşen yüzde oranlar olarak hesaplanmış, daha sonra dört yıllık müfredat içindeki yüzde ağırlıkları bulunmuştur. Grup başına düşen dönemsel kredi ağırlığının yüzde olarak ifade edilebilmesi için öncelikle bir “Çarpan Katsayısı” hesaplanmıştır. Bu katsayı, 1(bir) kredinin dönem toplam kredisi içerisindeki kredi ağırlığıdır ve her bir dönem ve program için farklılıklar göstermektedir. Çarpan katsayısını hesaplamada aşağıdaki formül kullanılmıştır:

$$\text{Çarpan Katsayısı (ÇK)} = 100 / \text{Dönem Müfredatı Toplam Kredi Sayısı}$$

Elde edilen katsayı, grubun dönem toplam kredi miktarı içerisindeki kredi ağırlığının hesaplanmasında kullanılmıştır. Bu hesaplamayı da aşağıdaki gibi formülleştirmek mümkündür:

$$\text{Grubun Dönem İçindeki Kredi Ağırlığı} = \text{ÇK} \times \text{Grubun Dönemdeki Kredi Sayısı}$$

Örneğin, dönem toplam kredi sayısının 22 olduğu bir programda, aynı dönemde yer alan performans derslerinin toplam kredisi 5 ise, grubun dönem içindeki kredi ağırlığı

$$\text{ÇK} = 100 / 22 = 4,54$$

$$\text{Performans Grubu Derslerin Dönem İçi Kredi Ağırlığı} = 4,54 \times 5 = \% 22,7 \text{ olarak hesaplanmıştır.}$$

Yarıyıl Bazında Programlarda Yer Alan Derslerin Kredi Ağırlıkları Bakımından Karşılaştırılmasına Örnek: Dördüncü Yarıyıl

Müzik teknolojisi alanında eğitim veren yedi programın benzer bir uygulaması olarak teknoloji derslerinin yoğunlaştığı ikinci yarıyıl olan dört yıllık lisans programlarının dördüncü yarıyılı bu bildiride araştırmanın anlatım örneği olarak seçilmiştir. Araştırmada sekiz yarıyılın tümü her bir okul için tek tek aşağıda gördüğümüz dördüncü yarıyıl örneğindeki gibi taranmış ve bütün bir dört yıllık program için sonuçlara ulaşılmıştır. Ne var ki sekiz yarıyılın hepsinin tablo ve analizlerini bildirinin içerisine sığdırmak olanaklı olmadığından, örnek olarak seçilen bir yarıyılın, analizlerin nasıl yapıldığını anlatması açısından yeterli olacağı düşünülmüştür.

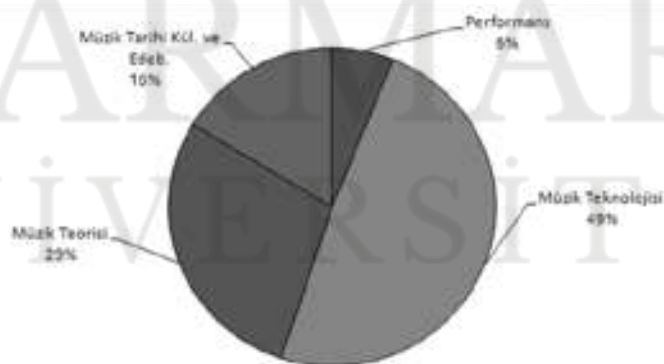
İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bilimleri Bölümü, Müzik Teknolojisi Anabilim Dalı (MTA) Lisans Programı, ülkemizde bu alanda eğitim vermeye başlayan ilk programdır. Bu programın dördüncü yarıyılını oluşturan derslere baktığımızda yukarıda sayılan on grup içerisinde ağırlıklı olarak müzik teknolojisi derslerinin yer aldığını görmekteyiz. (Bkz. Tablo 1.)

DERSİN ADI	ÖN SART	DERS KODU	ALAN GRUBU	KREDİSİ				DAĞILIM YÜZDESİ		SIRALAMA
				TEORİ	PRATİK	TOPLAM	ECTS	YÜZDE DEĞERİ	ALAN GRUBU TOPLAM YÜZDESİ	
Piyano IV	MTA 2013	MTA 2014	Performans	1	1	1.5	N/A	6.12244899	6.12244899	1
Sinyal Algae ve Yönlendirme II	MTA 2007	MTA 2008	Müzik Teknolojileri	4	0	4	N/A	15.32653061	49.9759134	2
MIDI		MTA 2004	Müzik Teknolojileri	4	0	4	N/A	15.32653061	28.57142857	3
Akustik II	MTA 2001	MTA 2002	Müzik Teknolojileri	4	0	4	N/A	15.32653061	15.32653061	4
Çoksesli Yasa Bil. ve Uyum, Çöz. II	MOO 2017	MOO 2018	Müzik Teorisi	4	0	4	N/A	15.32653061		
Müzik Algılama ve Okuma IV	MOO 2011	MOO 2012	Müzik Teorisi	2	2	3	N/A	12.24489799		
			Müzik Tarihi Kültür ve							
Değerler Türk Müziği	MTA 2005	MTA 2006	Edebiyatı	4	0	4	N/A	15.32653061		
				23	3	24.5	N/A	100	100	

Çarpım Katsayısı = 100/24.5 = 4,0816326530612244897959134673469

Tablo 1. İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bilimleri Bölümü, Müzik Teknolojisi Anabilim Dalı (MTA) Lisans Programı – 4. Yarıyıl Ders Programı.

Tablo 1’de Dokuz Eylül Üniversitesi, Müzik Teknolojisi Anabilim Dalı (MTA) dördüncü yarıyılına ait dersler, adları, kodları, toplam kredileri ve kredilerinin yarıyıl toplam kredileri içerisindeki ağırlıkları yer almaktadır. Yukarıda değinilmiş olan on ana alan grubu açısından bakıldığında programın bu yarıyılındaki derslerin ‘performans’, ‘müzik teknolojisi’, ‘müzik teorisi’ ve ‘müzik tarihi, kültür ve edebiyatı’ gruplarında toplanmış olduğu görülebilmektedir. Alan gruplarına göre sırasıyla müzik teknolojisi alan dersleri % 49, müzik teorisi alan dersleri % 28,6, müzik tarihi, kültür ve edebiyatı alan dersleri % 16,3 ve performans alan dersleri % 6,1 yüzde ağırlıklarına sahiptir. Bu dört grubun yüzde ağırlıkları Şekil1.’de verilmiştir.

Şekil 1. Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bilimleri Bölümü, Müzik Teknolojisi Anabilim Dalı (MTA) Lisans Programı – Alan gruplarının 4. Yarıyıl içindeki yüzde ağırlıklarının dağılımı.

Malatya İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Müzik Bölümü, Müzik Teknolojisi Anabilim Dalı Lisans Programı dördüncü yarıyılı ders programı 2’de verilmiştir. Bu tabloya göre dersler beş farklı ana alan altında toplanmıştır.

DERSİN ADI	ÖN SART	DERS KODU	ALAN GRUBU	KREDİ			DAĞILIM YÜZDESİ		SIRALAMA
				TEORİ	PRATİK	TOPLAM	ECTS	YÜZDE DEĞERİ	
Piyano IV	N/A	MTK 202	Performans	1	0	1	N/A	4.347926987	26.06695652
Softaj / Dvite / Teon – IV	N/A	MTK 204	Müzik Teorisi	2	0	2	N/A	8.695853174	30.43479269
Bilgin ve Söyl Bilgisi – II	N/A	MTK 222	Müzik Teorisi	2	0	2	N/A	8.695853174	26.06695652
Amonik – IV	N/A	MTK 206	Müzik Teorisi	2	2	4	N/A	13.04347926	8.695853174
MIDI – II	N/A	MTK 212	Müzik Teknolojileri	2	0	2	N/A	8.695853174	8.695853174
Akustik – II	N/A	MTK 214	Müzik Teknolojileri	2	0	2	N/A	8.695853174	100
Elektronik Bilgisi – II	N/A	MTK 216	Müzik Teknolojileri	2	0	2	N/A	8.695853174	
Müzik Tarihi – II	N/A	MTK 210	Müzik Tarihi Kültür ve Edebiyatı	2	0	2	N/A	8.695853174	
Birlikte Söyleme – II	N/A	MTK 208	Performans	1	2	3	N/A	8.695853174	
Birlikte Çalma – II	N/A	MTK 216	Performans	2	0	2	N/A	8.695853174	
Bireysel Çalma – IV	N/A	MTK 214	Performans	1	0	1	N/A	4.347926987	
Tabancı Dil IV	N/A	Z96	Yabancı Dil	2	0	2	N/A	8.695853174	
				25	4	29	N/A	300	
								Çarpan Katsayısı = 170/29=4.347926987	

Tablo

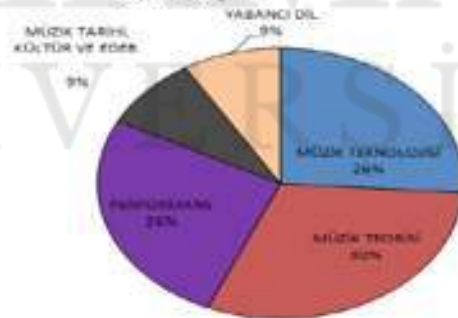
Tablo 2. Malatya İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Müzik Bölümü, Müzik Teknolojisi ABD. Lisans Programı – 4. Yarıyıl Ders Programı.

Dokuz Eylül Üniversitesi’nin Müzik Teknolojisi Lisans Programı dördüncü yarıyılı ile İnönü Üniversitesi’nin Müzik Teknolojisi Lisans Programı dördüncü yarıyılı arasında ilk olarak göze çarpan farklılıklar adı geçen programlardan birincisinde

% 6’lık bir ağırlığa sahip olan performans derslerinin, programlardan ikincisinde

% 26’lık bir ağırlığa sahip oluşudur. Tek bir dönem bazında bakıldığında, bunun aslında programın geneli ile ilgili olarak ayrıntılı bir bilgi sunmadığı düşünülebilir. Fakat İnönü Üniversitesi Müzik Teknolojisi dört yıllık programına genel olarak bakıldığında da durum değişmemekte ve performans derslerine %32 gibi bir pay ayrılmış olduğu görülmektedir. Sonuç bölümünde de belirtileceği üzere, müzik teknolojisi alan derslerinin ilgili program içerisinde sahip olduğu ağırlık ise %25’tir.

İnönü Üni., Müzik Teknolojisi ABD., 4. yarıyıl Alanlara Göre Dağılım

Şekil 2. Malatya İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Müzik Bölümü, Müzik Teknolojisi ABD Lisans Programı – Alan gruplarının 4. Yarıyıl içindeki yüzde ağırlıklarının dağılımı.

Tablo 2’de Malatya İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Müzik Bölümü, Müzik Teknolojisi ABD lisans programının dördüncü yarıyılına ait dersler, adları, kodları, toplam kredileri ve kredilerinin yarıyıl toplam kredileri içerisindeki ağırlıkları yer almaktadır. Yukarıda değinilmiş olan on ana alan grubu açısından bakıldığında programın bu yarıyılındaki derslerin sırasıyla müzik teorisi, performans, müzik teknolojisi, müzik tarihi, kültür ve edebiyatı ve yabancı dil gruplarında toplanmış olduğu görülmektedir. Alan gruplarına göre sırasıyla müzik teorisi alan dersleri % 30, performans alan dersleri % 26, müzik teknolojisi alan dersleri % 26, müzik tarihi, kültür ve edebiyatı alan dersleri % 9 ve yabancı dil alanı dersleri % 9 yüzdesel ağırlıklarına sahiptir. Bu dört grubun yüzde ağırlıkları Şekil 2.’de verilmiştir.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Teknolojisi Anabilim Dalı Lisans Programı dördüncü yarıyıl ders programı Tablo 3.’te verilmiştir. Bu tabloya göre dersler dört farklı ana alan altında toplanmıştır.

DERSİN ADI	ÖN SART	DERS KODU	ALAN GRUBU	KREDİSİ				BAĞLAMA YÜZDESİ		SERİAL NO
				TEORİ	PRATİK	TOPLAM	ECTS	YÜZDE DEĞERİ	ALAN GRUBU TOPLAM YÜZDESİ	
Koro - II	N/A	GMT2034	Performans	2	0	2	0	8.695652174	21.71913043	1
Eğilim Çalışma / Söyleme - IV	N/A	GMT 2044	Performans	1	0	1	0	4.347826087	19.13843478	2
Bireysel Ses Eğitimi - IV	N/A	GMT 2040	Performans	1	0	1	0	4.347826087	8.695652174	3
Piyano IV	N/A	GMT2020	Performans	1	0	1	3	4.347826087	30.40478261	4
Popüler Müzik	N/A	GMT4029	Müzik Tarihi, Kültür ve Edebiyatı	2	0	2	3	8.695652174	100	
Akustik III	N/A	GMT2048	Müzik Teknolojileri	2	0	2	0	8.695652174		
Ses Sentezleme II	N/A	GMT2050	Müzik Teknolojileri	2	0	2	0	8.695652174		
MIDI II	N/A	GMT 2046	Müzik Teknolojileri	2	0	2	0	8.695652174		
Stüdyo I	N/A	GMT2027	Müzik Teknolojileri	1	0	1	10	4.347826087		
Kayıt Teknikleri I	N/A	GMT3013	Müzik Teknolojileri	2	0	2	2	8.695652174		
Türk Müziği - IV	N/A	GMT2042	Müzik Teorisi	3	0	3	0	11.04347826		
Armoni II	N/A	GMT2036	Müzik Teorisi	2	0	2	0	8.695652174		
Müziksel İhtiyaç, Okumaya Hazır - IV	N/A	GMT2034	Müzik Teorisi	2	0	2	0	8.695652174		
				23	0	23	18	100		
Çarpın Katsayısı = 100/23=4.347826086956522										

Tablo 3. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Teknolojisi Anabilim Dalı Lisans Programı – 4. Yarıyıl Ders Programı.

Tablo 3’te Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Teknolojisi ABD lisans programının dördüncü yarıyılına ait dersler, adları, kodları, toplam kredileri ve kredilerinin yarıyıl toplam kredileri içerisindeki ağırlıkları yer almaktadır. Yukarıda değinilmiş olan on ana alan grubu açısından bakıldığında programın bu yarıyılındaki derslerin sırasıyla müzik teorisi, performans, müzik teknolojisi ve müzik tarihi, kültür ve edebiyatı gruplarında toplanmış olduğu görülmektedir. Alan gruplarına göre sırasıyla müzik teknolojisi alan dersleri % 39, müzik teorisi alan dersleri % 30, performans alan dersleri % 22 ve müzik tarihi, kültür ve edebiyatı alan dersleri % 9 ve yabancı dil alanı dersleri % 9 yüzdesel ağırlıklarına sahiptir. Bu dört grubun yüzdesel ağırlıkları Şekil 3.’te verilmiştir.

Şekil 3. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Teknolojisi Anabilim Dalı Lisans Programı– Alan gruplarının 4. Yarıyıl içindeki yüzde ağırlıklarının dağılımı.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Müzik Teknolojisi Lisans Programı dördüncü yarıyılı ile İnönü Üniversitesi’nin Müzik Teknolojisi Lisans Programı dördüncü yarıyılı performans ve müzik tarihi, kültür ve edebiyatı alanlarının konusuna giren derslere atadıkları yüzde ağırlıkları bakımından birbirleri ile benzeşmekte ve bu yönleri ile Dokuz Eylül Üniversitesi’nin Müzik Teknolojisi lisans programından ayrılmaktadırlar. Her üç program da dördüncü yarıyıl ders programları içerisinde müzik teorisi alanına ayırdıkları ağırlık bakımından benzeşmektedirler.

İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Sanat Musikisi Konservatuvarı, Müzik Teknolojileri Bölümü Lisans Programı dördüncü yarıyılı ders programı Tablo 4.’te verilmiştir. Bu tabloya göre dersler dört farklı ana alan altında toplanmıştır.

DERSİN ADI	ÖN ŞART	DERS KODU	ALAN GRUBU	KREDİSİ				DAĞILIM YÜZDESİ		SIRALAMA
				TEORİ	PRATİK	TOPLAM	ECTS	YÜZDE YÜZDEĞERİ	ALAN GRUBU TOPLAM YÜZDESİ	
TÜRK MÜZİKİ SOFİSTİĞİ VE TEORİSİ 4	N/A	TEB 2112	Müzik Teorisi	4	0	4	N/A	20,5282	41,0254	1
TEMEL MÜZİK SOFİSTİĞİ VE TEORİSİ 4	N/A	TEB 2114	Müzik Teorisi	4	0	4	N/A	20,5282		2
SES KAYIT TEKNİĞİ 4	N/A	MUT 2132	Müzik Teknolojileri	2	1	2,5	N/A	12,6205	36,46154	3
STÜDYO AKUSTİĞİ	N/A	MUT 2138	Müzik Teknolojileri	3	0	3	N/A	15,38462		4
STÜDYO ALET BİLGİSİ 4	N/A	MUT 2134	Müzik Teknolojileri	2	0	2	N/A	10,25641		
PIYANO 4	N/A	MUT 2136	Performans	1	0	1	N/A	5,128205	5,128205	
İNGİLİZCE 4	N/A	TEB 2732	Fabano Dil	3	0	3	N/A	15,38462	15,38462	
				19	1	19,5	N/A	100	100	
Çarpım Katsayısı = 100/29,5=3,386781282051282051282051282051282051										

Tablo 4. İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Sanat Musikisi Konservatuvarı, Müzik Teknolojileri Bölümü Lisans Programı – 4. Yarıyıl Ders Programı.

Tablo 4.'te İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Sanat Musikisi Konservatuvarı, Müzik Teknolojileri Bölümü lisans programının dördüncü yarıyılına ait dersler, adları, kodları, toplam kredileri ve kredilerinin yarıyıl toplam kredileri içerisindeki ağırlıkları yer almaktadır. Yukarıda değinilmiş olan on ana alan grubu açısından bakıldığında programın bu yarıyılındaki derslerinin sırasız olarak müzik teorisi, performans, müzik teknolojisi ve yabancı dil gruplarında toplanmış olduğu görülmektedir. Yukarıda yöntem bölümünde açıklanmış olduğu üzere, ilgili programın dördüncü yarıyılında kredi başına düşen ağırlık veya çarpan katsayısı yaklaşık olarak 5.128 olarak bulunmuştur. Çarpan katsayısının ana alan grupları içerisinde yer alan derslerin dönem kredileriyle çarpılması yolu ile elde edilmiş olan veriler ışığında, alan gruplarının sırasıyla müzik teorisi alan dersleri % 41, müzik teknolojisi alan dersleri % 39, yabancı dil alanı dersleri % 15 ve performans alan dersleri % 5 yüzdesel ağırlıklarına sahip olduğu görülmektedir. Bu dört grubun yüzdesel ağırlıkları Şekil 4.'te verilmiştir.

Şekil 4. İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Sanat Musikisi Konservatuvarı, Müzik Teknolojileri Bölümü Lisans Programı – Alan gruplarının 4. Yarıyıl içindeki yüzde ağırlıklarının dağılımı.

Şekil 4.'te görüldüğü üzere, alan gruplarının dördüncü yarıyıl içerisindeki dağılımında müzik teknolojisi alan dersleri ikinci sırada yer almaktadır. Bu bakımdan İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Sanat Musikisi Konservatuvarı, Müzik Teknolojileri Bölümü Lisans Programının bu yarıyılı Malatya İnönü Üniversitesi ile benzeşmekte ve Dokuz Eylül ile Cumhuriyet Üniversitelerinden ayrılmaktadır. İTÜ, çalışmanın ileriki bölümünde belirtileceği gibi, ana alan gruplarının dört yıllık genel kredi dağılımında da müzik teknolojisi derslerine müzik teorisi alan grubundan sonra ikinci sırayı ayırmış bulunmaktadır.

İsparta Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü, Müzik Bilimleri Ana sanat Dalı dördüncü yarıyılı ders programı Tablo 5.'te verilmiştir. Bu tabloya göre dersler dört farklı ana alan altında toplanmıştır. Yukarıda değinilmiş olan on ana alan grubu açısından bakıldığında programın bu yarıyılındaki derslerinin sırasız olarak müzik teorisi, performans, müzik teknolojisi ve müzik tarihi, kültür ve edebiyatı gruplarında toplanmış olduğu görülmektedir. Çalışmanın yöntem bölümünde açıklanmış olduğu üzere, ilgili programın dördüncü yarıyılında kredi başına düşen ağırlık veya çarpan katsayısı yaklaşık olarak 4.54 olarak bulunmuştur.

DERSİN ADI	ÖN SART	DERS KODU	ALAN GRUBU	KREDİSİ				DİĞER YÜZDELERİ		SIRALAMA
				TEORİ	PRAKİK	TOPLAM	ECTS	YÜZDE DEĞERİ	ALAN GRUBU TOPLAM YÜZDESİ	
Yarım Ton Çalgı IV		N/A	Performans	1	0	1	N/A	5.555555556	5.555555556	1
Müziksel Algı Ve Okuy		N/A	Müzik Teorisi	2	2	3	N/A	16.66666667	27.77777778	2
Müziğin Tarihçesi Erimi IV		N/A	Müzik Tarihi Kültür ve Edebiyatı	4	0	4	N/A	22.22222222	22.22222222	3
Çok Sesli Yarı Bilgi Uy. Çık. II		N/A	Müzik Teorisi	2	0	2	N/A	13.11111111		4
Dijital Elektronik		N/A	Müzik Teknolojileri	4	0	4	N/A	22.22222222	44.44444444	
PA Sistemleri		N/A	Müzik Teknolojileri	4	0	4	N/A	22.22222222		
				17	2	19		100	100	

Çıpan Ekstresi = 100/27=3.7037037043703703703703703703704

Tablo 5. Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü, Müzik Bilimleri Ana sanat Dalı Lisans Programı – 4. Yarıyıl Ders Programı.

Çarpın kat sayısının ana alan grupları içerisinde yer alan derslerin dönem kredileri ile çarpılması yolu ile elde edilmiş olan veriler ışığında, alan gruplarının sırasıyla müzik teknolojisi alan derslerinin % 44, müzik teorisi alan derslerinin % 28, müzik tarihi, kültür ve edebiyatı alanı derslerinin % 22 ve performans alan derslerinin % 6 ağırlıklarına sahip olduğu görülmektedir. Bu dört grubun yüzdesel ağırlıkları Şekil 5.'te verilmiştir.

SDÜ, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü,
Müzik Bilimleri AŞD Lisans Programı -4. Yarıyıl

Şekil 5. Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü, Müzik Bilimleri Anasanat Dalı Lisans Programı – Alan gruplarının 4. Yarıyıl içindeki yüzde ağırlıklarının dağılımı.

İstanbul Bilgi Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Müzik Bölümü Lisans Programı dördüncü yarıyılı ders programı Tablo 6.'da verilmiştir. Bu tabloya göre dersler altı farklı ana alan altında toplanmıştır. Yukarıda değinilmiş olan on ana alan grubu açısından bakıldığında programın bu yarıyıldaki derslerinin sırasız olarak müzik teorisi, performans, müzik teknolojisi ve müzik tarihi, kültür ve edebiyatı, kompozisyon ve YÖK dersleri gruplarında toplanmış olduğu görülmektedir. Dördüncü

DERSİN ADI	ÖN SART	DERS KODU	ALAN GRUBU	KREDİSİ			BAĞLIM YÜZDESİ		SIRALAMA	
				TEORİ	PRATİK	TOPLAM ECTS	YÜZDE DEĞERİ	ALAN GRUBU TOPLAM YÜZDESİ		
Müziyenilik II	MUS 209	MUS 210	Müzik Teorisi	4	N/A	4	N/A	22.22222222	22.22222222	1
			Müzik Tarihi ve Kültürü							
Yeni Müzik'in Tarihi ve Felsefesi	MUS 281	MUS 282	Edebiyat	3	N/A	3	N/A	16.66666667	16.66666667	2
History of Turkish Revolution II	N/A	HTR 302	Yök	2	N/A	2	N/A	11.11111111	11.11111111	2
Kompozisyon Giriş	N/A	MUS 236	Kompozisyon	3	N/A	3	N/A	16.66666667	16.66666667	2
Kompozisyon Aracı Olarak Stüdyo	N/A	MUS 230	Müzik Teknolojileri	3	N/A	3	N/A	16.66666667	16.66666667	2
Grup Çalışması	N/A	MUS 241	Performans	3	N/A	3	N/A	16.66666667	16.66666667	3
				18	N/A	18	N/A	100	100	

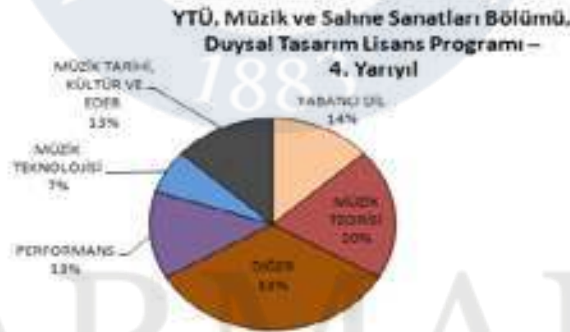
Bilgi Üniversitesi Müzik Bölümü lisans programı, çalışmada şu ana dek ele alınmış olan programlar arasında, dördüncü yarıyıl örneklendirilmesinde kompozisyon dersleri sunan tek üniversite olma özelliği ile de diğer programlardan farklılık göstermektedir. Çalışmanın yöntem bölümünde açıklanmış olduğu üzere, ilgili programın dördüncü yarıyılında kredi başına düşen ağırlık veya çarpan katsayısı yaklaşık olarak 5.55 olarak bulunmuştur. Çarpan katsayısının ana alan grupları içerisinde yer alan derslerin dönem kredileriyle çarpılması yolu ile elde edilmiş olan veriler ışığında altı ana alan grubu yüzdesel kredi ağırlıkları bakımından aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- Müzik Teorisi ... % 22
- Müzik Teknolojisi ... % 16.75
- Müzik Tarihi Kültür ve Edeb. ... % 16.75
- Performans ... % 16.75
- Kompozisyon ...% 16.75
- YÖK ... % 11

Çalışmanın yöntem bölümünde açıklanmış olduğu üzere, ilgili programın dördüncü yarıyılında kredi başına düşen ağırlık veya çarpan katsayısı yaklaşık olarak 6.66 olarak bulunmuştur. Çarpan katsayısının ana alan grupları içerisinde yer alan derslerin dönem kredileriyle çarpılması yolu ile elde edilmiş olan veriler ışığında altı ana alan grubu yüzdesel kredi ağırlıkları bakımından aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- Diğer ... % 33.3
- Müzik Teorisi ... % 20
- Müzik Tarihi, Kültür ve Edeb. ... % 13.3
- Yabancı Dil ... % 13.3
- Performans ... % 13.3
- Müzik Teknolojisi ... % 6.7

Bu sıralamada görüldüğü üzere, müzik teknolojisi ana alan grubu dersleri, dördüncü yarıyılıda diğer ardından sonuncu konumda bulunmaktadır. Bu altı grubun yüzdesel ağırlıkları Şekil 7.de verilmiştir.

Şekil 7. İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü, Duysal Tasarım Lisans Programı – Alan gruplarının 4. Yarıyıl içindeki yüzde ağırlıklarının dağılımı.

3. Sonuç ve Öneriler

3.1. Bulgular

Yedi program, gerek alanlara göre kredi dağılımları gerekse kredi sayıları bakımından hem dönemsel hem de dört yıllık ders planlarında farklılıklar göstermektedir.

Her programın kendi içinde yarıyıllara dağıttığı dönem kredileri açısından bakıldığında, dönemden döneme toplam kredilerin en az farklılık gösterdiği programlar Bilgi, İTÜ ve İnönü Üniversitelerinin programlarıdır.

DEÜ Müzik Teknolojisi Anabilim Dalı (MTA) Lisans Programı sekiz yarıyıl da müzik teknolojisi alanının en fazla kredi ağırlığına sahip olduğu programdır.

Programlarca sunulan toplam krediler söz konusu olduğunda ise sekiz yarıyıl için toplam 163 krediyle Süleyman Demirel Üniversitesi’nden sonra (167) ikinci sıraya sahiptir. Toplam kredilere göre takip eden programlar sırası ile Cumhuriyet Üni. (157), İTÜ (142,5), Bilgi Üni. (132), İnönü Üni.(124) ve YTÜ (113) dir.

Bütün programlarda **performans, müzik teorisi, müzik tarih ve kültürü, müzik teknolojisi ve YÖK dersleri** vardır. Fakat bu derslerin dönemlere dağıtılması konusunda her okul farklı bir yaklaşım izlemektedir. Örneğin, DEÜ piyano derslerini ilk dört yarıyıl boyunca veriyorken, İnönü Üni. sekiz yarıyıl boyunca piyano dersi vermektedir. YÖK derslerini genellikle 1. yarıyıldan itibaren verilmeye başlanırken, İTÜ ve Cumhuriyet Üni. örneklerinde YÖK dersleri sonraki dönemlerde başlatılmaktadır.

Derslerin içerikleri incelendiğinde, temel müzik teorisi derslerinin içerikleri oldukça benzer olmasına karşın, ders adları programdan programa değişiklik göstermektedir.(Örn. YTÜ: Müzik Becerileri ve Bilgi Üni.– Müzisyenlik).

Bilgi Üni. ve SDÜ’nin müzik teknolojisi anabilim dalı gibi ayrı birer bölümleri yoktur. Bu özellikleriyle organizasyonel anlamda diğer programlardan ayrılmaktadırlar. Seçmeli müzik teknolojisi dersleri bakımından zengin bir programa sahiptirler; öğrencinin ders programını kendi isteklerine göre şekillendirmesine olanak tanırırlar.

Süleyman Demirel Üni. ve YTÜ’nin bazı dersleri dışında, diğer programların dönemlik ders planlarına web yoluyla ulaşmak mümkün değildir. Hiç bir dersin öğrenim çıktıları okulların web sitelerinde yer almamaktadır.

Bazı programların İngilizce ve Türkçe web siteleri birbiri ile tutarsız bilgiler içermektedir. Örn. SDÜ İngilizce web sitesinde, “Department of Music consists of Musicology, Music Technology and Performance which are under the Musicology Arts Program.” ifadesi varken, Türkçe sitede “Müzik Bilimleri Anasanat Dalı; araştırma, inceleme, çözümleme ve yazmaya dayanan disiplini ile müzikoloji ve etno-müzikolojiye yönelik alanlarda araştırmacılar ve bilim adamları yetiştirmeyi amaç edinmektedir.” denilerek yukarıdaki üç ayrı *departmant*’dan (bölümlerden) bahsedilmemektedir. Gerçekten de SDÜ’nün seçmeli dersler ile şekillenen tek bir programı -Müzik Bilimleri Anasanat Dalı lisans programı - vardır.

YÖK’ün Üniversitelerde Akademik Teşkilat Yönetmeliği’nin 16.Maddesinde, “ Anabilim veya Anasanat Dalı, bölümü oluşturan ve en az bir bilim veya sanat dalını kapsayan eğitim-öğretim, uygulama faaliyetlerinin yürütüldüğü akademik bir birimdir. Anabilim veya anasanat dallarının kurulmasına, birleştirilmesine veya kaldırılmasına doğrudan veya üniversitelerden gelecek önerilere göre Yükseköğretim Yürütme Kurulu karar verir.” ifadesi yer almaktadır. Kısacası, anabilim dallarının ders programlarında adını aldıkları alanın derslerinin kredi ağırlıkları konusunda belirlenmiş bir ölçüt bulunmamaktadır. Yine de bölüme veya anabilim dalına adını veren alanın 8 yarıyılı kapsayan lisans eğitimi toplam kredileri içerisinde yeterli ağırlığa sahip olmaması akla yatkın gelmemektedir. Aşağıda listelenen üç örnekte de programa adını veren “Müzik Teknolojisi” alanının dört yıl içerisindeki toplam kredi ağırlığı başka alanlardan daha az olarak görünmektedir:

• Malatya İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Müzik Bölümü, Müzik Teknolojisi Anabilim Dalı Lisans Programı (%32 Performans, % 25 Müzik Teknolojisi), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Teknolojisi Anabilim Dalı Lisans Programı (% 28.4 Müzik Teorisi, % 24.4 Müzik Teknolojisi) ,İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Sanat Musikisi Konservatuvarı, Müzik Teknolojileri Bölümü Lisans Programı (% 38 Müzik Teorisi, % 28.5 Müzik Teknolojisi) vb.

Bir lisans programında, programa adını veren anabilim dalının dört yıl içerisindeki toplam kredi ağırlığı ne olmalıdır sorusu an itibarıyla belirsizdir.

3.2. Öneriler

Müzik teknolojisi alanındaki derslerin kredi ağırlıkları artırılmalı, diğer alan gruplarında yer alan zorunlu dersler, temel düzeyde düşünülmelidir. Şu anda bu derslerin kapladığı krediler müzik teknolojisi alanına tahsis edilmelidir. İleri seviyede diğer alan gruplarındaki bu derslere devam etmek isteyen öğrencilerin bu derslere erişimi seçmeli ders olarak sağlanmalıdır.

Derslerin öğrenim çıktılarının ve haftalık ders içeriğini kapsayan dönemlik planlarının ulaşılabilir olması sağlanmalıdır. Programların web sitelerinin farklı dillerdeki versiyonları arasındaki tutarsızlıklar giderilmelidir.

Yedi programın her birinde diğer programlarda bulunmayan bir organizasyon, diğerlerinden az ya da çok farklılıklar gösteren uygulama olanakları (stüdyolar gibi) ve ders içeriği vardır. Bu farklılıkların sağlayacağı avantajlardan, öğrenci veya öğretim üyelerinin yurt içi Farabi Değişim Programı gibi programlara katılımı ile yararlanılması mümkün olabilir.

Müzik teknolojisinin yoğun olarak ilişkide olduğu Akustik, Fizik, Elektrik, Elektronik, Matematik, Bilgisayar Programcılığı gibi alanlara ilişkin temel dersler programlara dahil edilmelidir.

Üniversite – endüstri ve medya ilişkilerine daha fazla önem vererek öğrencilere staj olanakları yaratılmalıdır. Sadece müzik endüstrisine yönelik değil aynı zamanda görsel ve interaktif medya endüstrileri gibi alanlara yönelik teorik ve pratik dersler de programa dahil edilmelidir. Teknolojinin sürekli gelişim süreci nedeniyle yeni alanlar ortaya çıkmaktadır. (Örn. ‘İnteraktif ses’ tasarımı gibi...) Bu alanların ilk fırsatta eğitime entegrasyonunun sağlanması için gerekli bütün adımlar atılmalıdır.

Sadece bu niceliksel bulgulardan yola çıkarak yedi programdaki müzik teknolojisi eğitiminin programların beyan ettikleri amaçlarını karşılayıp karşılamadığı sonuçlarına varmak olanaklı değildir. Öğrenci ve mezunlar ile yapılacak görüşme ve anket çalışmaları, yurt dışındaki benzer örneklerle yapılacak karşılaştırmalı analizler gibi ek araştırma çalışmaları ile programların eksik yönleri saptanmalı; bunların giderilmesi için stratejiler geliştirilmelidir.

KAYNAKLAR

- <<http://web.deu.edu.tr/gsf/?p=94&lang=1&referer=37>> (2010 Kasım 12)
- <http://web.deu.edu.tr/gsf/gsf/uploaded_files/file/25_09_09_web/T%C3%BCrk%C3%A7e%20M%C3%BCzik%20Teknolojisi%20Anabilim%20Dal%C4%B1%20Lisans%20Dersleri000.pdf>(2010 Kasım 12)
- < <http://web.inonu.edu.tr/~gsf/4YL-PROGRAM/YeniProgram.pdf>> (2010 Kasım 12)
- < http://www.tmdk.itu.edu.tr/uploads/egitim-planlari/MUT_kod.xls> (2010 Kasım 12)
- < <http://www.sts.yildiz.edu.tr/index.php?pro=ntp&sayfa=ice&dil=tr#137>>(2010 Kasım 12)
- <<http://www.cumhuriyet.edu.tr/bolumlisansdersler.php?fakultekodu=38&bolumkodu=380501528&birimtipi=3>> (2010 Kasım 12)
- <http://music.bilgi.edu.tr/musicweb/Ders_Program.html> (2010 Kasım 12)
- < <http://gsf.sdu.edu.tr/index.php?dosya=muzikdersplanlari&tur=02>> (2010 Kasım 12)
- <http://gsf.sdu.edu.tr/derskatalog/muzikderskatalogu_2009-2010guz.doc>(2010 Kasım 12)

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ